

Universitetsbiblioteket i Agder

Årsmelding 2014

Innledning

Universitetsbiblioteket i Agder (UBA) skal bidra til at Universitetet i Agder (UiA) når sitt mål om å være en sterk regional drivkraft og ha nasjonalt betydningsfulle og internasjonalt respekterte utdanninger og forskningsmiljøer. Ved å tilby kvalitetssikrede informasjonsressurser og tjenester skal UBA støtte kjernevirksomhetene ved UiA: forskning, utdanning og kunnskapsformidling. UBA skal være et godt forskningsbibliotek, en god læringsarena og et kompetansesenter for bruk av informasjonsressurser for studenter og ansatte. UBA har også funksjon som regionalt forskningsbibliotek.

Strategidokumentet *UBA 2015*, vedtatt av Universitetsstyret i 2009

(<http://www.uia.no/bibliotek/om-biblioteket/strategiplan>) fokuserer på brukerorientering, tilgang til informasjonsressurser og kvalitet i læringsmiljøet. Revisjon av dokumentet må gjøres når ny strategi for UiA er vedtatt.

Det utarbeides årlige virksomhetsplaner som peker på satsingsområder utover ordinær drift. Disse ligger lett tilgjengelig på Innaskjærs. I 2014 har UBA blant annet hatt fokus på implementering av nytt selvbetjeningsystem, implementering av Oria - nytt sluttbrukerverktøy til BIBSYS, tjenestekatalog, forskningsstøtte og fortsatt satsing på åpen tilgang (Open Access) til vitenskapelig informasjon.

Brukertilfredsheten er tilsynelatende høy. Etter planen skulle det i 2014 ha vært gjennomført en ny brukerundersøkelse, *Libqual light*, fortrinnsvis i samarbeid med andre norske u/h-bibliotek. Dette er skjøvet fram til 2016. *Studiebarometeret* (publisert i februar 2015) indikerer at studentene er fornøyd med biblioteket.

«God i dag betyr ikke god i morgen!» Det er en rekke utfordringer å gripe fatt i. Dette gjøres blant annet gjennom løpende samarbeid med undervisnings- og forskningsmiljøene og fellesadministrasjonen. I 2014 har bibliotekansatte deltatt i arbeidet med videreutvikling av førstelinjetjenester og tjenestekatalog, prosessbeskrivelser ved hjelp av Smartere.uia, nytt service-management-system, Equella: et prosjekt som tester ut mulige bruksområder og utfordringer knyttet til en eventuell innføring av et LOR (Learning Object Repository) ved UiA, kommunikasjon og nettsider inkludert Innaskjærs.

UBA har bidratt i arbeidet med UiABeta (<http://beta.uia.no/>) som drives av PULS. UiABeta er en åpen delingsplattform på området digitale verktøy og sosiale medier innen læring, undervisning og forskning.

UBA har bidratt i utformingen av søknad til Norgesuniversitetet om midler til prosjektet *Digital kompetanse for nye studenter*. Målet med prosjektet var å kunne tilby et basiskurs til nye studenter slik at de lettere kan «benytte og forstå hvordan digitale muligheter påvirker arbeidsliv og egen studiehverdag». Digital kompetanse omfatter informasjonskompetanse.

UBA har deltatt i prosjektet: *Excellence in teaching on global business and international relations*, et samarbeidsprosjekt mellom UiA, Fakultet for økonomi og samfunnsfag og KIMEP University, Alma Ata, Kazakhstan. Det er utviklet tre mastergradskurs innen områdene: Emerging Markets, Corporate Social Responsibility (CSR) og Ethics in International Relations. UBA har sammen med bibliotekarene fra KIMEP bygget opp en samling av elektroniske ressurser for kursene.

Studiet *Skolebibliotekkunnskap* har dratt nytte av UBAs kompetanse: en spesialbibliotekar har deltatt i undervisning, veiledning, eksamensutforming og eksamensgjennomføring høsten 2014. Det er utviklet et godt samarbeid mellom fagmiljøet på studiet og ansatte ved UBA.

Åpningstider

Åpningstiden ble utvidet med søndagsåpent i eksamenstiden. Tellingene viser at det på vårparten i snitt var 87 studenter som brukte tilbudet i Kristiansand per søndag og 48 i Grimstad. På høsten var det 92 studenter i snitt per søndag i Kristiansand og 41 i Grimstad. UBA har alltid åpent på lørdager. Tellingene på høsten i eksamenstiden viser at det belegget på lørdager er omtrent som på søndager.

RFID

Høsten 2014 var selvbetjent utlån og innlevering (RFID=radioidentifikasjon) en realitet på Campus Kristiansand, og ved juletid var et foreldet selvbetjeningssystem skiftet ut på Campus Grimstad.

Takket være iherdig innsats fra hele personalet ble samlingene i Kristiansand merket med radiobrikker i løpet av sommeren. Samlingene i Grimstad var fra tidligere merket.

Selvbetjeningssystemet er enkelt og intuitivt. Bibliotekets brukere veiledes ved behov. Statistikken for høsten 2014 (Kristiansand) viser en god økning i utlån og innlevering via automat.

Selvbetjeningsløsningen frigjør tid til annet publikumsarbeid i førstelinje. Allerede høsten 2013 ble bemanningen redusert med ett årsverk på Campus Kristiansand. Servicepunktet i 2. etasje ble omdefinert til *veiledning etter avtale*. Ordningen er gjort permanent fra 2014. Bibliotekets brukere har ikke uttrykt misnøye med ordningen.

Forskningsstøtte

UBA skal være en aktiv bidragsyter til forskning og undervisning og delta i kunnskapsutviklingen. Dette krever tett kontakt med fagmiljøene og løpende fokus på tilrettelegging og synliggjøring av bibliotekets innhold og tjenester.

Det er utarbeidet en strategi for forskningsstøtte for perioden 2013-2015. Strategiarbeidet var viktig for å klargjøre hva forskningsstøtte innebærer, konkretisere tjenestetilbudet og sette mål for videre utvikling.

Blant tilbudene er *Hildrings (1/2)-timene* ved Fakultet for humaniora og pedagogikk. Dette er et månedlig tilbud med fokus på ulike tjenester. Tilsvarende aktivitet er satt i gang på Fakultet for samfunnsvitenskap og Handelshøyskolen – kalt «*kaffe og kunnskap*».

Universitets- og høskolerådets bibliotekutvalg (UHRB) har fokus på forskningsstøtte. Hilde T. Daland leder UHRBs arbeidsgruppe for forskningsstøtte.

UBA utfører et betydelig arbeid med kvalitetssikring av rapporteringen av vitenskapelig produksjon i CRISTin.

Arrangementer og utstillinger

Gruppen *UBArrangerer* skal sørge for planmessige aktiviteter med innhold av relevans for studenter og ansatte ved UiA. Seks lunsj-arrangementer med til sammen 450 deltakere er gjennomført. Best besøkt var forfattermøte med Gaute Heivoll med 80 deltakere. UBA samarbeider med Forfattersentrum Sør. Arbeidsgruppen har besøkt Universitetsbiblioteket i Oslo for å hente inspirasjon og ideer. Arrangementstilbudet får positive tilbakemeldinger.

Det er vist 50 utstillinger i løpet av året: 10 på Campus Grimstad og 40 på Campus Kristiansand. Utstillingene er gjerne koblet mot aktuelle hendelser, forfatterjubileer, osv. Doktoravhandlinger blir stilt ut før disputas.

Nettsider

UiAs nye nettsider ble lansert i første kvartal 2014. UBA har deltatt i prosjekt- og referansegrupper. De nye nettsidene har et større målgruppefokus enn tidligere. Nettsidene er dynamiske og tilpasser seg automatisk visning på nettbrett og mobil.

Omleggingen førte til endret plassering av "Bibliotek" på universitetets forside, noe som ser ut til å fungere tilfredsstillende. Det er opprettet flere innganger til UBAs nettsider. Synligheten er god, men totalt sett har nett-trafikken gått noe ned. Dette kan skyldes at mye brukt innhold har fått en synligere plassering og at bibliotekets brukere i mindre grad må klikke seg nedover i hierarkiet. (www.uia.no/uba)

Utover de ordinære nettsidene benytter UBA Libguides (til fagsider), Innaskjærs og Fronter, Instagram og Facebook for å kommunisere med målgruppene.

Tilgang til informasjonsressurser

UBA skal tilby forskere og studenter de kunnskapskildene og tjenestene som kreves for undervisnings- og forskningsaktivitetene. *Mediebudsjett* har gitt rom for tilfredsstillende aktivitet sett i forhold til UBAs personalressurser. At en stadig større del av mediebudsjettet brukes til kjøp av elektroniske ressurser er imidlertid en utfordring. Det betales 25 % mva. på elektronisk materiale. En vesentlig del av innkjøpene gjøres i utenlandsk valuta, noe som har

slått negativt ut i 2014. Det ble innført innkjøpsstopp i perioden august – november.

På grunnlag av tilbud ble SWETS valgt som ny tidsskriftagent fra 2014. SWETS (Nederland) gikk konkurs i august og dro med seg datterselskapet i Norge. Ny anbudsrunde ble gjennomført høsten 2014, og EBSCO ble valgt som ny agent tett oppunder jul. Skifte av agent er arbeidskrevende, men takket være stor innsats kom vi vel i mål med enda et skifte. Omfanget av tidsskriftabonnementer ble samtidig gjennomgått, og antall abonnementer redusert noe – en besparelse på ca. kr 100 000.

Kompendier/BOLK

Fra 2015 skal innhold i kompendier rettighetsklareres i BOLK (Kopinor). Gjennomgang og kvalitetssikring av innhold i kompendier for våren 2015 startet i november. I samarbeid med trykkeriet (IT) utarbeides det rutiner for kompendieproduksjon.

BIBSYS - ALMA

Biblioteksystemet *Alma* fra Ex Libris er valgt som nytt system for BIBSYS. BIBSYS-prosjektet Nytt biblioteksystem skal bidra til at alle institusjoner i biblioteksystemkonsortiet er operative med nytt biblioteksystem i løpet av 2015. Prosjektet hadde sin offisielle start den 10. april 2014. Lokalt prosjekt, implementering av nytt biblioteksystem ble startet opp 1. oktober. Forberedelsene til overgang til nytt system er i gang, en rekke oppgaver knyttet til opprydding i egen katalog ble gjennomført i 2014.

Nytt brukergrensesnitt - ORIA

Søketjenesten *Oria* ble lansert av BIBSYS i august 2013. Oria er en felles portal til ressurser i norske fag- og forskningsbibliotek. Oria gir enhetlig tilgang til alle typer materiale: bøker, elektroniske bøker, tidsskrifter, elektroniske tidsskrifter, dokumenter, artikler, musikk og filmer samt en mengde elektronisk materiale fra åpne kilder.

UBA lanserte Oria 6. januar 2014. Overgangen var godt forberedt med opplæring av bibliotekets personale, markedsføring, profilering og veiledning av sluttbrukere. Erfaringene er stort sett positive. Å ha et verktøy som søker parallelt i det samlede materialet er nyttig. Statistikken viser at Oria påvirker bruken av andre søkeverktøy. Verktøy som inngår i Oria har lavere bruk, mens verktøy som ikke dekkes av Oria, f.eks. Cinahl, viser noe vekst.

Når det gjelder nedlasting i fulltekst er det noen klare vinnere som den norske tidsskrifttjenesten Idunn og tidsskrifter fra de internasjonale forlagene Elsevier, Taylor & Francis og Wiley-Blackwell. Bruk av artikler fra fulltekstbasene fra EBSCOhost viser en liten nedgang.

Open Access – AURA

UiAs mål er at minst 30 % av den vitenskapelige produksjonen skal deponeres i AURA. Målet ble nådd i 2013. Arbeidet med å legge inn publikasjoner fra 2014 pågår fortsatt. Det er nå mulig for den enkelte forfatter å legge inn egen produksjon via CRISStin. Dette vil forhåpentligvis ha

positiv virkning. AURA inneholder nå 846 vitenskapelige artikler, 90 doktoravhandlinger og 1779 masteroppgaver. Tjenesten bidrar i stor grad til formidling av forskningsaktivitetene ved UiA. I 2014 ble det lastet ned over 180.000 dokumenter fra AURA.

Det er en positiv utvikling når det gjelder publisering av artikler i vitenskapelige tidsskrifter med åpen tilgang. Andelen for 2014 er ca. 20 %. UiAs publiseringsfond er en faktor som stimulerer til dette. I 2014 ble det gitt støtte til publisering av 62 artikler (kr 380 000).

UBA koordinerer arbeidet med en lokal publiseringsplattform basert på *Open Journal System*. UiA er nå vertskap for fire tidsskrifter (<http://journal.uia.no/>), hvorav ett ble lansert i 2014: *European Journal of Workplace Innovation*. Ansvar for innhold og daglig drift av tidsskriftene ligger hos den enkelte redaksjon.

Undervisning

I underkant av 6000 studenter og ansatte har deltatt på kurs som biblioteket har gitt i 2014. Dette er en økning på 15,5 % fra 2013. I snitt har det vært 17 deltakere per kurs. Kursene, som i størst mulig grad bør være integrert i studieløpene, skal bidra til at studenter og ansatte kan bruke UBAs ressurser og tjenester best mulig. For fagområdene humaniora og pedagogikk er det effektivisert ved å kjøre felleskurs for bachelorstudenter. Dette er godt mottatt.

Informasjonskompetanse er en del av den digitale kompetansen. Håpet var at prosjektet *Digital kompetanse for nye studenter* skulle fange opp noe av behovet for grunnopplæring for nye studenter. Kurset NO-120 har ivaretatt dette, men det tilhører ordinær kursportefølje og tas av et begrenset antall studenter. Kurset ble kjørt for siste gang i 2014.

Kildekompasset

Kildekompasset er et nettbasert verktøy for studenter, ansatte og andre som skal skrive akademiske tekster. Det gir informasjon om hvilke referansestiler som normalt brukes innen ulike fagområder og hvordan de ulike stilene skal brukes. I 2014 ble det bevilget midler via DDU (Det digitale universitet) til å videreutvikle Kildekompasset med modulen Kildekritikk. Bibliotekene ved Høgskolen i Telemark og Universitetet i Stavanger deltar i prosjektet. Kildekompasset er godt markedsført.

Nettstedet er en dynamisk ressurs som også omfatter en bemannet spørretjeneste. Prosjektet avsluttes våren 2015 og driftes videre av UBA.

Organisasjonen

UBA består av to fysiske bibliotek, en liten filial på Metochi og den elektroniske overbyggingen (<http://www.uia.no/bibliotek>) som gir brukerne tilgang til elektroniske ressurser og tjenester døgnet rundt. UBA er organisert i tre virksomhetsområder. Ansatte har tilhørighet til ett av dem, men de fleste har oppgaver på tvers. Skrankevakter inngår som en kjernefunksjon som alle deltar i.

Virkningsområdene

Fag og formidling

Oppgaver: Kontakt og forskningsstøtte til fakultet/fagmiljø. Undervisning i informasjonskompetanse, veiledning, samlingsutvikling, nettsider og markedsføring. Leder: Henry Langseth/Tord Augland.

Samlinger

Oppgaver: Anskaffe og legge til rette trykte og elektroniske informasjonsressurser slik at sluttbruker kan gjenfinne og bruke disse i biblioteket og på nettet. Leder: Anne-Åse Kallhovd

Publikumstjenester

Oppgaver: Formidle dokumenter fra egne samlinger eller fra andre bibliotek – fysisk og elektronisk. Sørge for at lokaler, arbeidsplasser og utstyr fungerer godt og at bibliotekets brukere får den service og veiledning de har behov for - fra et kompetent personale. Leder: Lone Bak.

Organisasjonsutvikling og arbeidsmiljø

UBA skal til enhver tid yte kvalitativt gode tjenester og være rustet til å møte nye utfordringer. Faglig stimulans og nettverksbygging gjennom interne og eksterne kurs og konferanser er viktig. Aktiviteten i 2014 var relativt høy. Det er uttrykt ønske om enda mer strukturert og målrettet satsing – noe som må følges opp i 2015 (Ark-undersøkelsen).

UBAs universitetsbibliotekarer kan søke om *forskningstid* inntil 15 % per år. Hilde T. Daland og Terje E. Fredwall fikk innvilget 15 % forskningspermisjon i 2014, begge med vitenskapelig publisering som begrunnelse. Fredwall disputerte høsten 2014 og fikk opprykk til førstebibliotekar.

Flere av bibliotekets ansatte har vært innledere/foredragsholdere på eksterne seminarer i løpet av året.

Prosess UB ble satt på skinner i 2013. Prosessen har fokus på informasjonsflyt, møtekultur, samspill og lederroller. Som et ledd i prosessen er arbeidsplansamtaler innført for Fag og formidling og leder av Samlinger gjennomfører medarbeidersamtaler med sin gruppe. Ordningen er ikke evaluert.

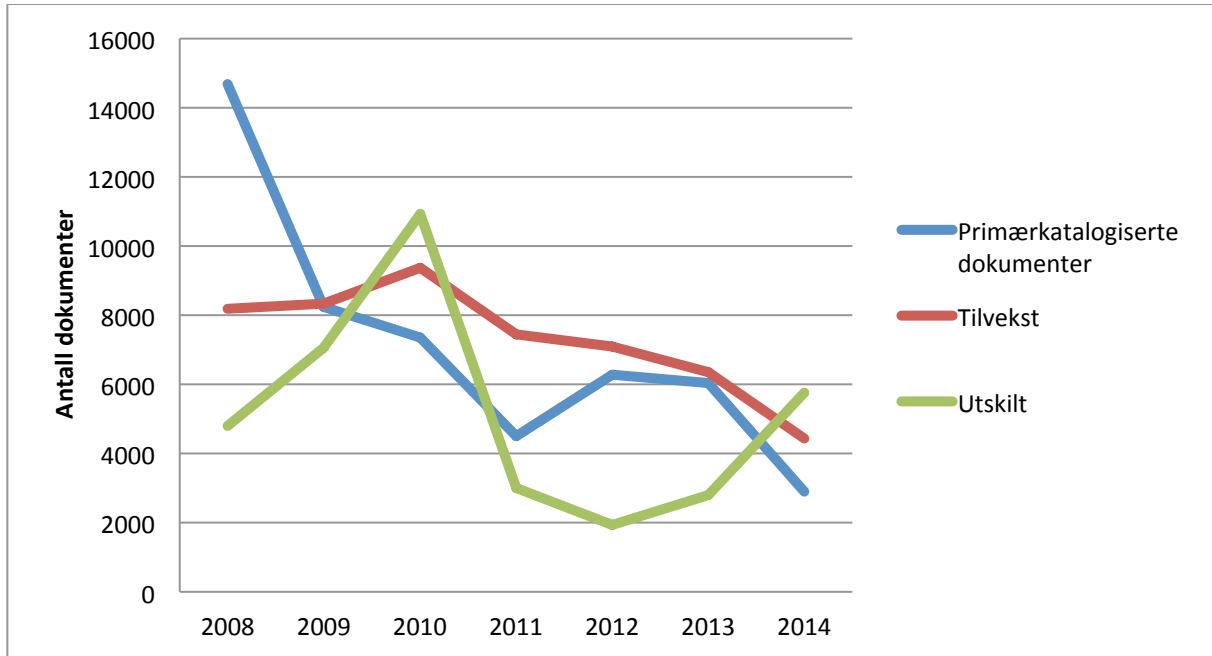
I følge *ARK (arbeidsmiljø- og klimaundersøkelse) 2014* har UBA et godt arbeidsmiljø. Det er gjennomført tre personalseminarer knyttet til ARK (to i 2014 og ett i 2015). Personalet har prioritert følgende områder for videre oppfølging: *Samarbeid mellom kolleger, fellesskap mellom kolleger og kompetanseutvikling*. Det er laget en tiltaksplan (februar 2015) med punkter for oppfølging i 2015.

Det har vært avholdt 5 personaldager for hele personale, to av dem med særlig fokus på ARK-undersøkelsen, som nevnt ovenfor.

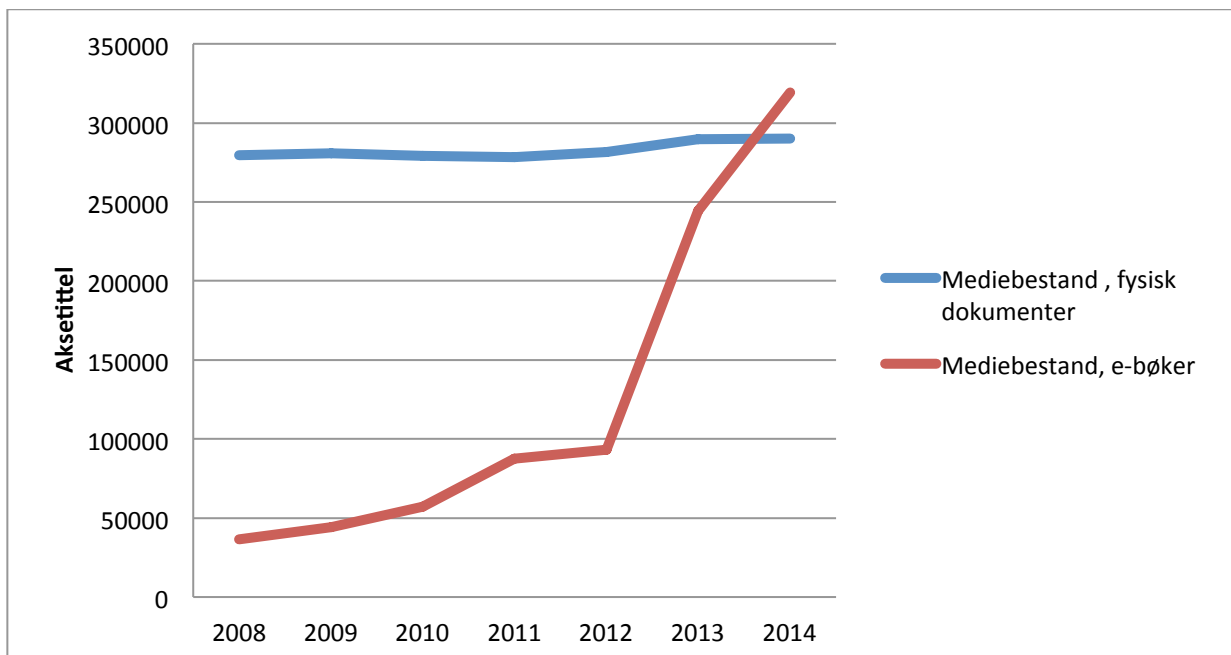
Sykefravær: 3,7 %.

Statistikk

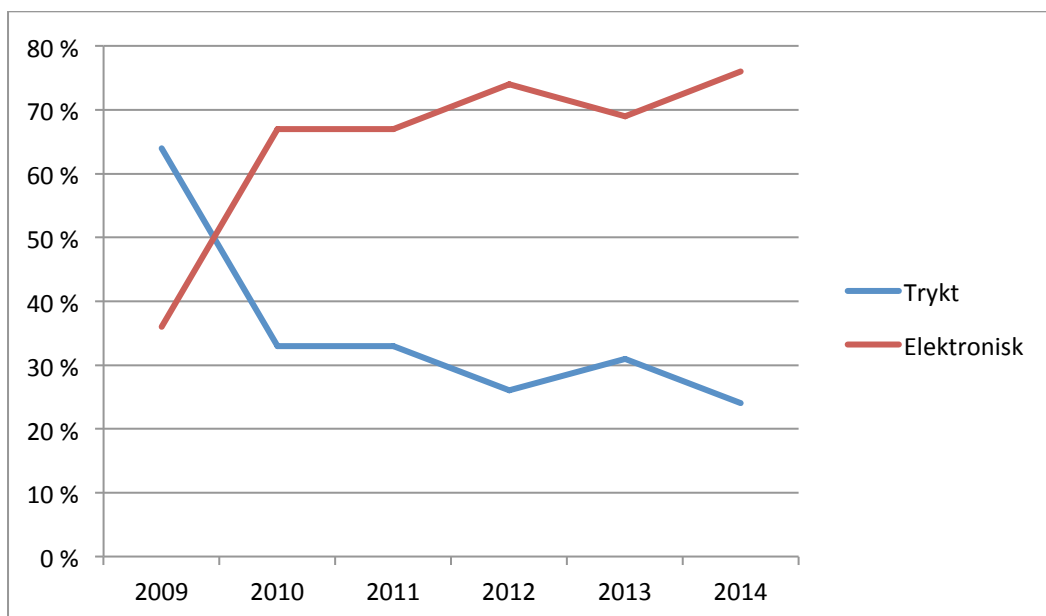
Samlingsutvikling - trykte dokumenter

Samlingsutvikling – fysiske dokumenter og e-bøker

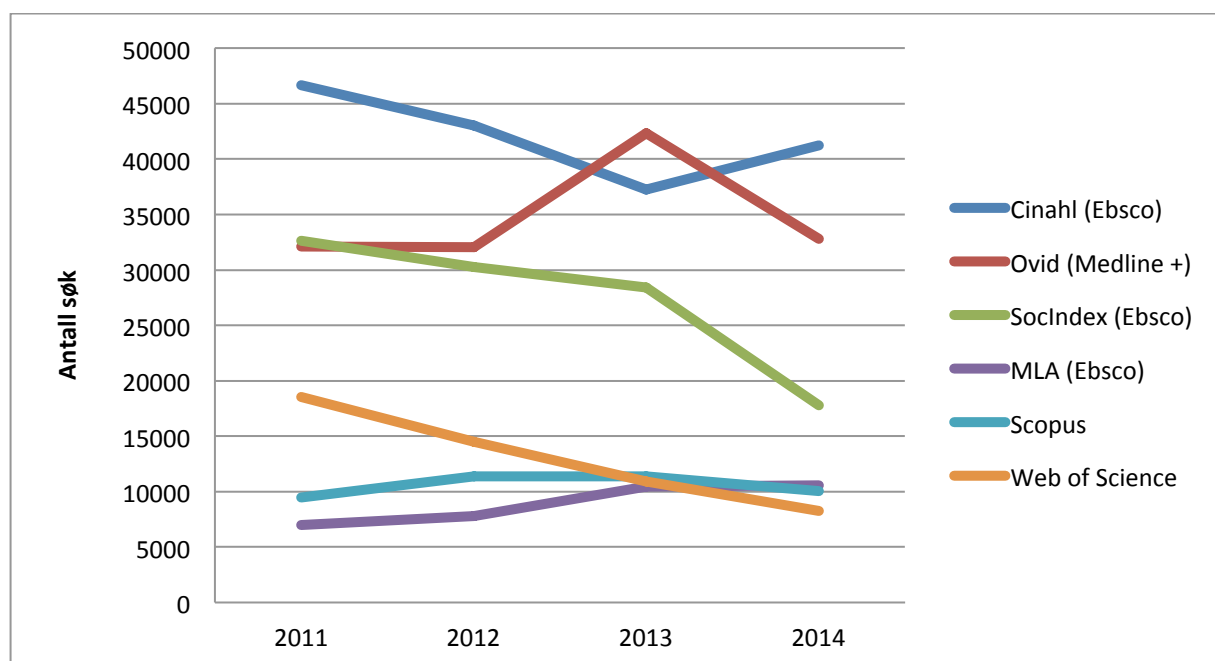
Innkjøp av medier – fordeling trykt/elektronisk

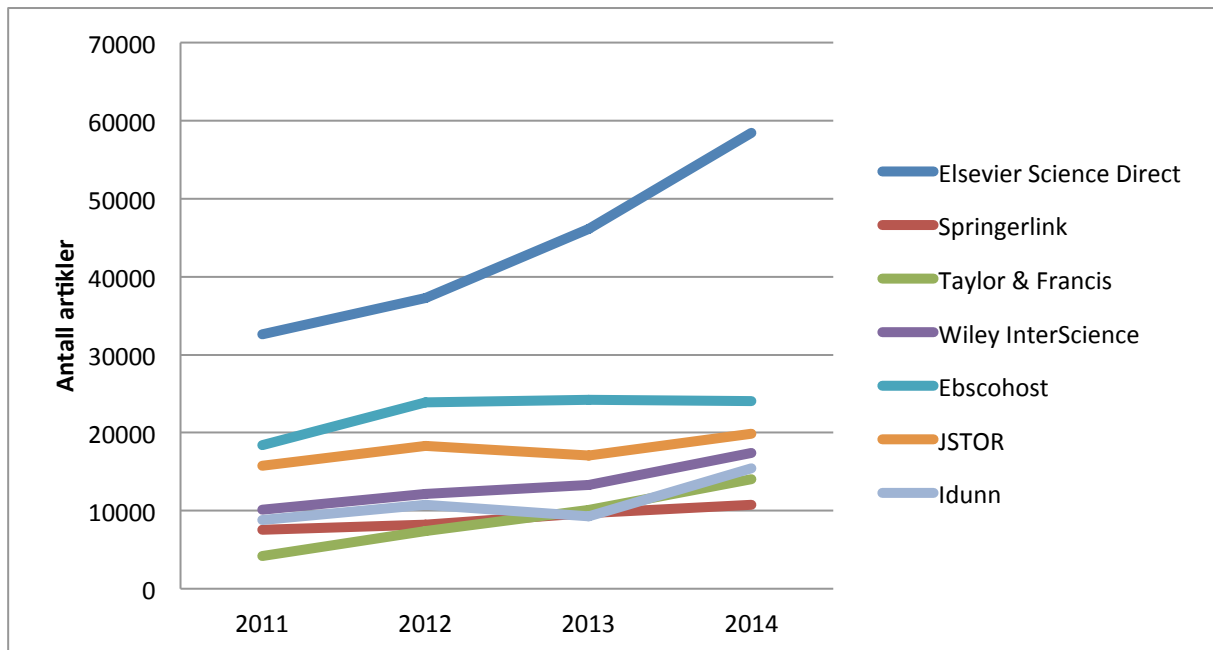
I kroner (1=1000):

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Elektronisk	2 709	5 733	6 280	7 079	6 408	7 559
Trykt	4 908	2 880	3 057	2 456	2 818	2 355
Totalsum	7 618	8 612	9 337	9 535	9 226	9 914

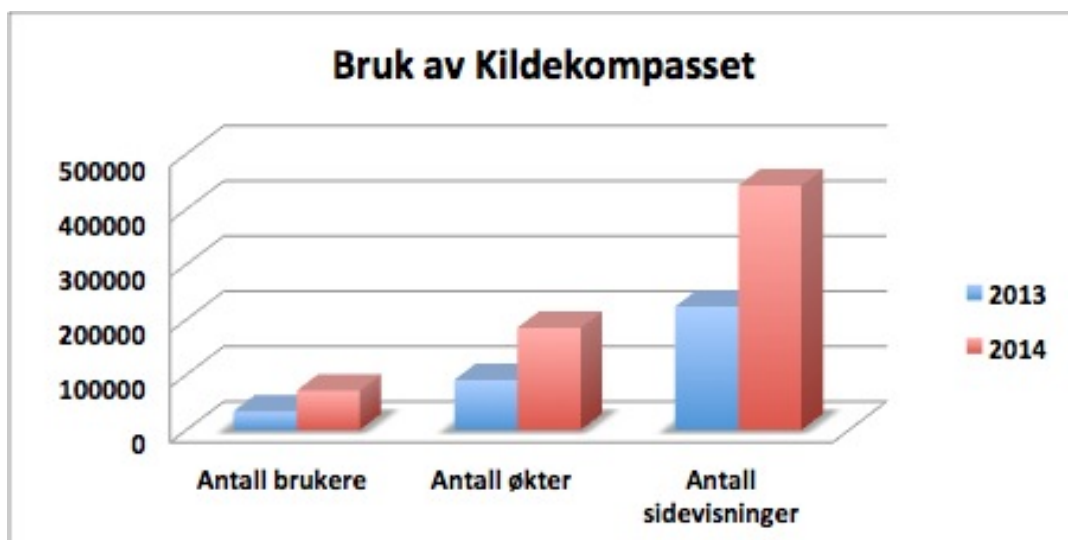
Bruken av de viktigste søkeverktøyene

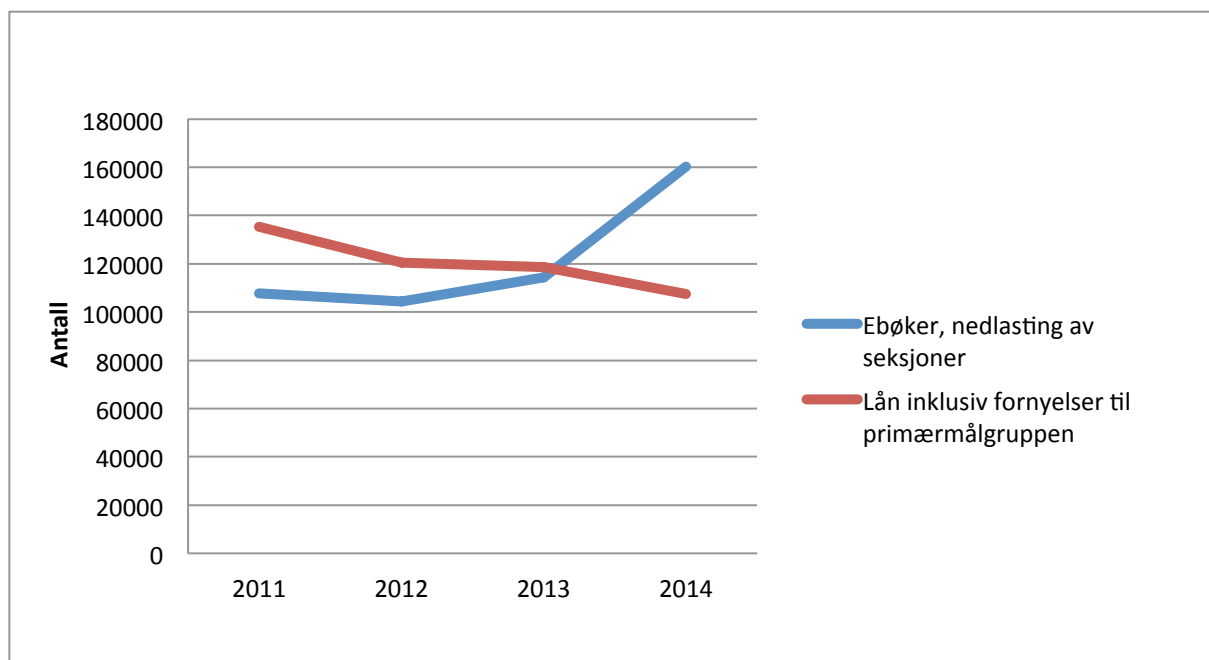
Nedlasting av tidsskriftartikler

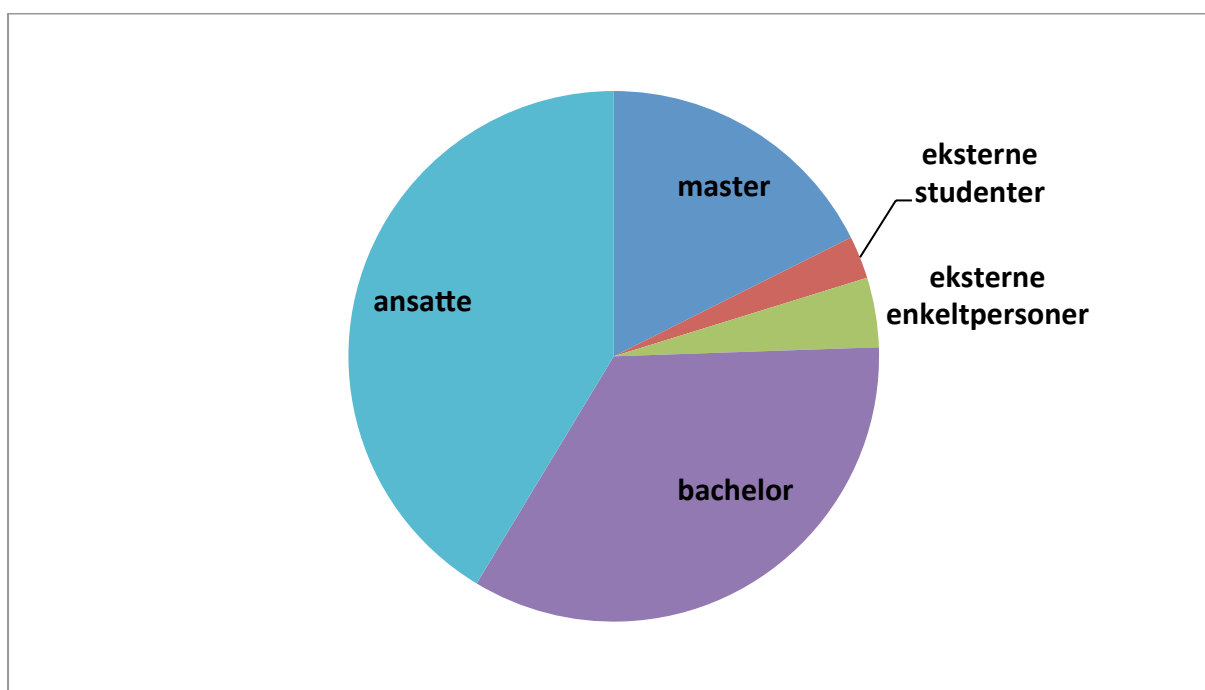
Bruk av Kildekompasset

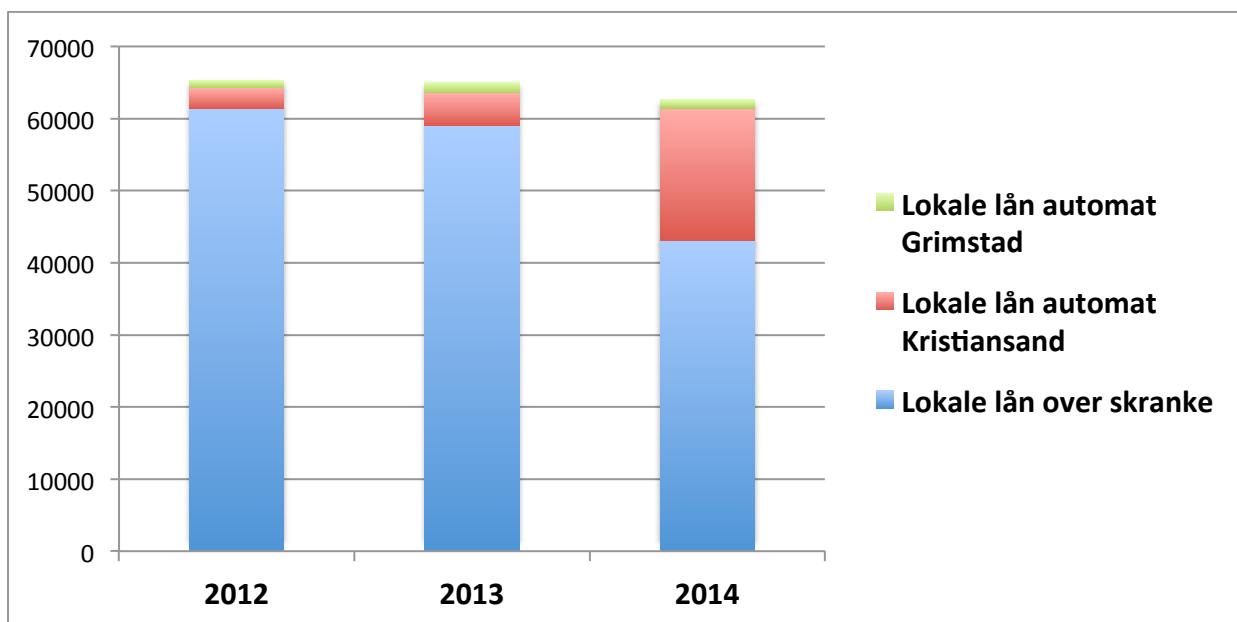
Fysiske lån og nedlastinger fra e-bøker

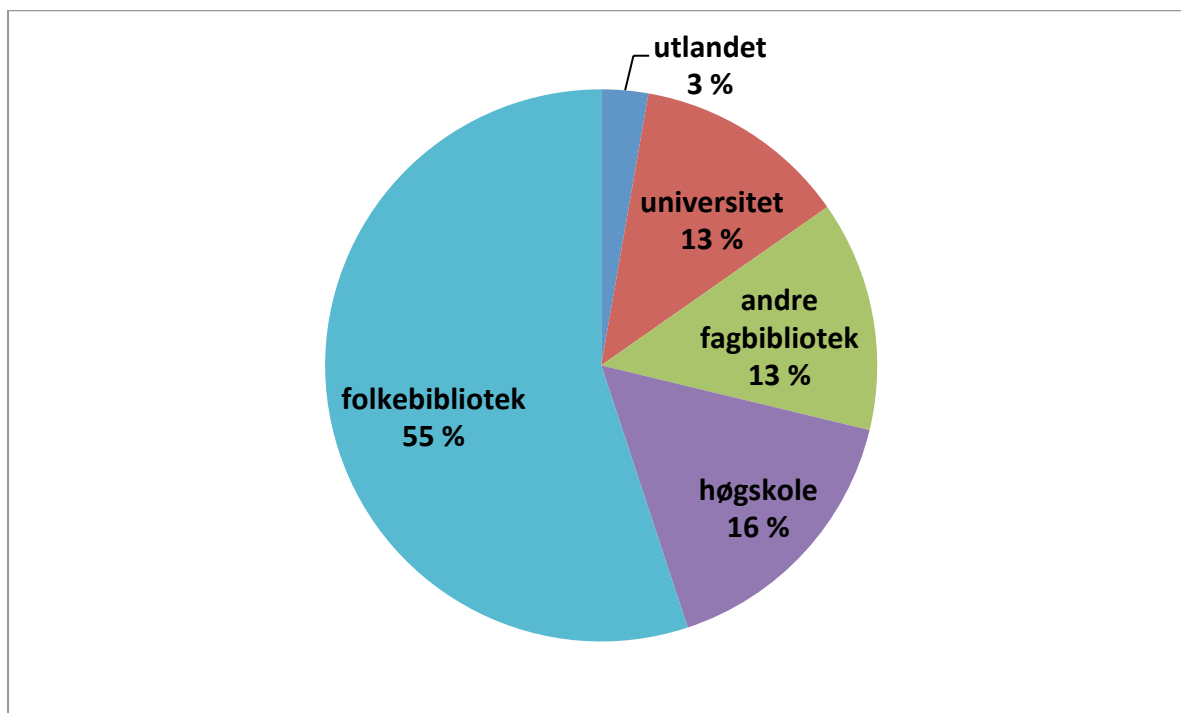
Lån til enkeltpersoner

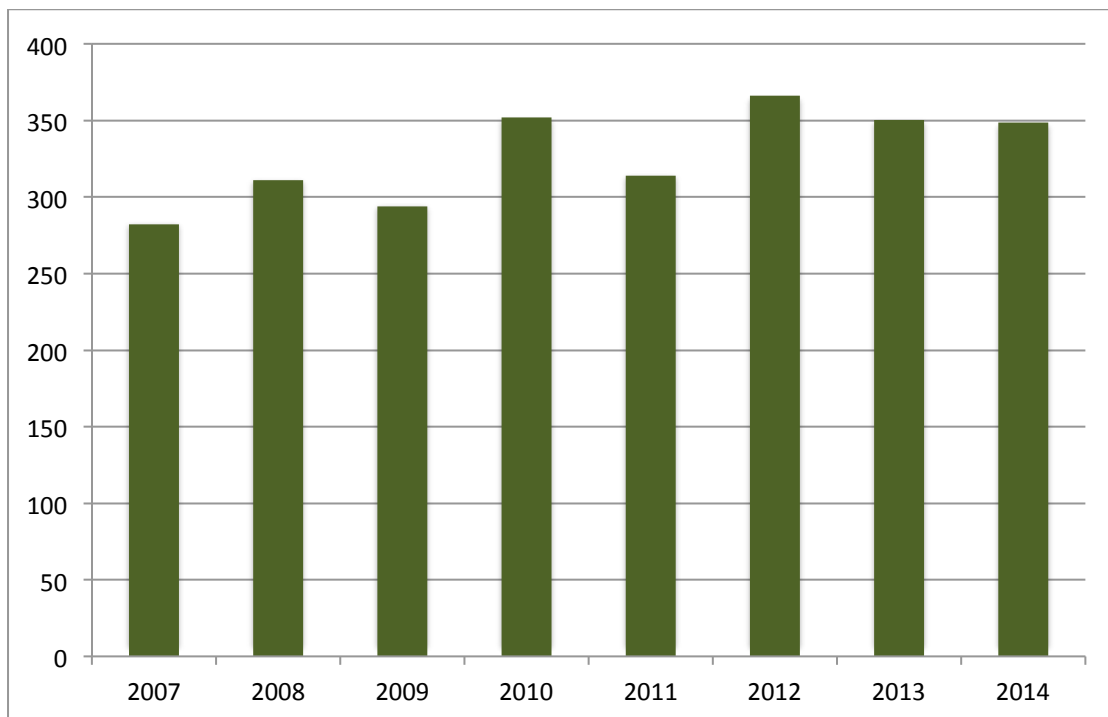
Lokale lån – over skranke eller via automat

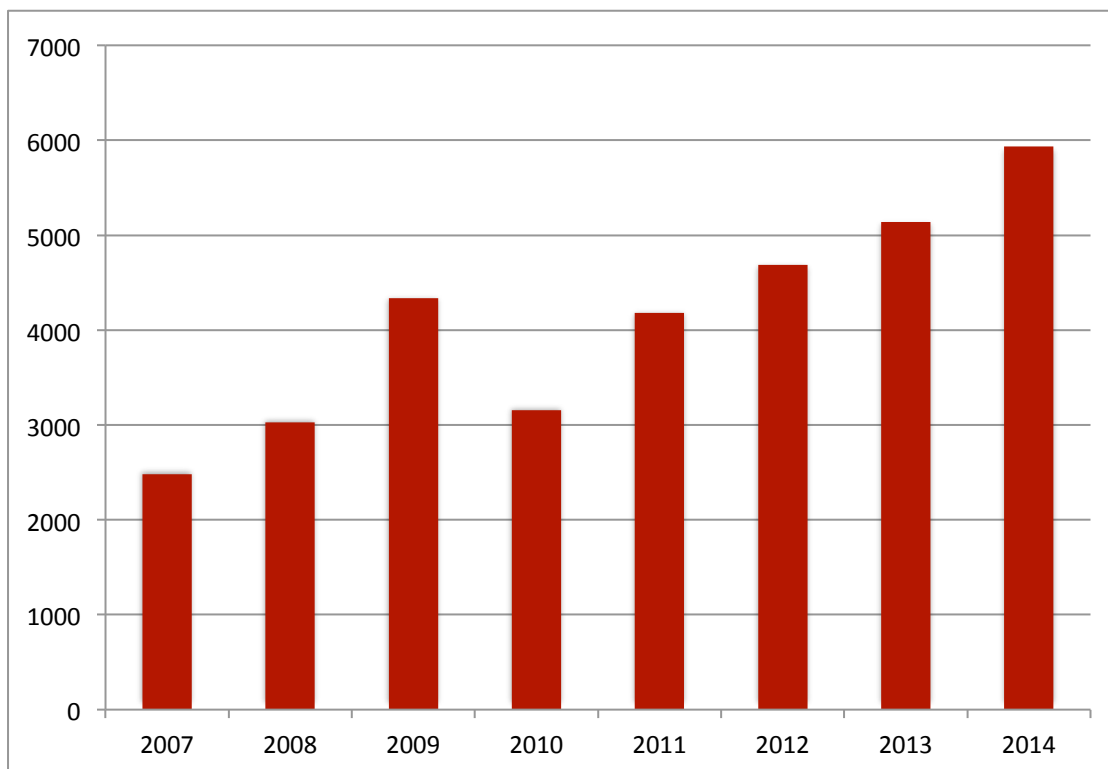
Lån til andre bibliotek

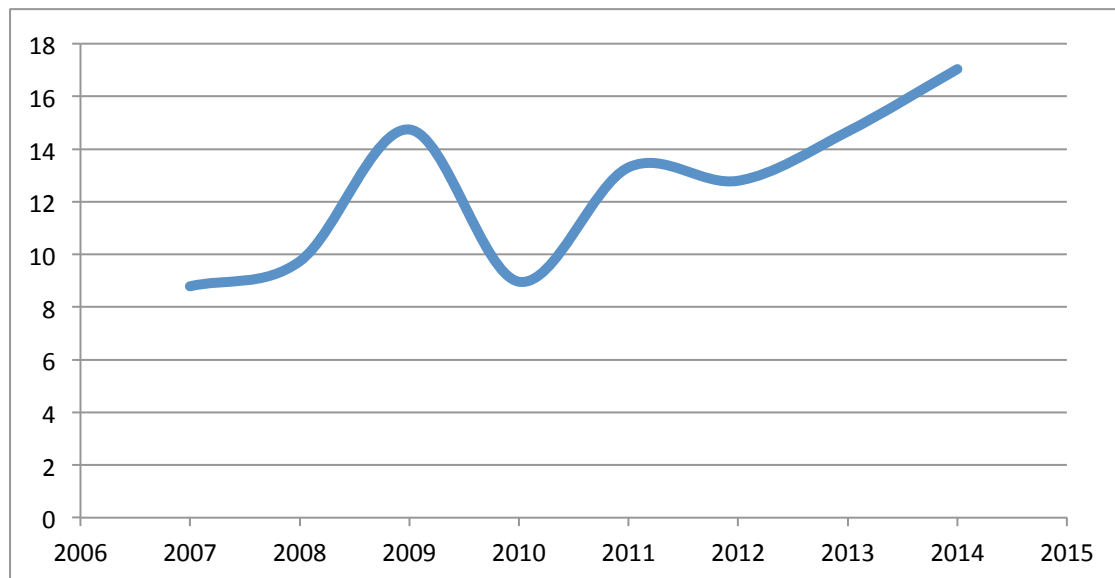
Undervisning: antall kurstimer

Undervisning: antall kursdeltakere

Undervisning: deltakere per kurstime

Registreringer i Cristin

